

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

PIK LVII Ч. 197. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК, ЧЕТВЕР, 25-го СЕРПНЯ 1949.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

No. 197. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 25, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 — 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

КОНГРЕСОВІ СЛІДСТВА ПРИКОНУЮТЬ ЗАГАЛЬНУ УВАГУ

З двох слідств, які переводить конгрес над різними закладами, загальну увагу звернуло на себе слідство над питанням, чи часом військова команда не замовила бомбовальника марки Bi-36 під напором політичних чинників. Під час переслухання асистента департаменту оборони, Маркса Леви, у вівторок 23 серпня, йшли в комісії збройної служби палати репрезентантів допити, чи колишній секретар оборони, невідомий Джеймс Форестал, не залишив у цій справі записок у своїх щоденнику. Допити не увінчалися підтвердженням цього запису.

Покликані на свідка теперішній секретар оборони, Луїс Джансон, не міг стриматися від натаврування слідства, кажучи, що воно викликає противниками ідеї об'єднання збройних сил і не має жадної реальної підстави. Ці противники ще й тепер очорнюють його й прихильників злуки босвих сил в один департамент оборони й тому він, Джансон, не буде далі стримувати свого обурення. „Мой обов'язок є докінчити злуку збройної служби і я ринувся це зробити, хоч би мене далі прозивали. Однак слідство утруднює це завдання. Слідство пошкодило урядові, пошкодило справі оборони цілому. Якщо появляться заводи того роду, їх треба наперед перевірити, чи вони оперті на якісь правді. Противники злуки вивчають ці заводи, щоб мене стероризувати і спонукати до застосування програми розбудови літаків системи Bi-36“ — заявив Джансон.

З переслухання свідків над „пять-відсотковцями“.

У сенатській слідчій комісії над діянням посередників при надаванні урядових контрактів, що їх називають „пять-відсотковцями“ за те, що вони домагаються 5% нагороди за видання урядових контрактів для приватних підприємств, переслухано у вівторок колишнього начальника корпусу постачання армії („Армі Квотермастер Кор“), ген. Германа Фелдмана. Його запитували про діяльність головного посередника, колишнього генерала майора, Джеймса В. Гунта, який зробив себе самією посередником для пошукувачів контрактів і ждав за це прислугу 5% нагороди. Фелдман, якого армія сусупендувала під час слідства з його становища начальника постачання, заявив, що він „ніколи не надумав свого становища, щоб впливати на когось і ніколи не шукав зиску для себе або для когось іншого через використання свого становища“. Фелдман покликав на свідка тому, що правничий довідник комісії, Френсіс Фланган, передав до протоколу лист ген. Фелдмана, знайдений між паперами Гунта. Лист був долучений до програми замовлень на одаг і вийшов на світло в квітні 1948. У листі містилося місце, в якому генерал написав: „Хоч оці інформації не є тайні, я раджу, щоб їх уважали за довірочну справу між нами обома“. З цієї замітки зроблено висновок, що в контракті повністю якісь неправильності, саме для викриття таких можливих „неправильностей“ покликають передових військовиків на свідків.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ТІЛЬКИ ОДНОМІСЯЧНІ ВАКАЦІЇ КОНГРЕСУ

Вашингтон, 23 серпня. — Неперепелива палата репрезентантів домагається хоч однієї місячної вакації цього року, починаючи від суботи. Вакації хочуть приспівити тому, що й так багато конгресменів виїждять з Вашингтону і важко приїздити потрібне їх число на „кворум“ при голосуванні. Палата приготувала резолюцію, яка розпускає конгрес на вакації до 21 вересня. Надіється, що сенат згодиться теж на цю доту, бо сенатори перемучені працею.

КОМУНІСТ НЕ ЧУВ ПРО НАВЧАННЯ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ТАКТИКИ

Нью Йорк. Абнер В. Бері, який належав двадцять років до Комуністичної партії, поставлений на свідка оборони в процесі проти провідних комуністів, сказав під присягою, що політика партії не змінювалася ніколи від початку її існування. Він сказав це у відповідь на перекресне питання прокуратора, чи партія змінила свою тактику після 1945 р. Бері є редактором більшовицького щоденника „Дейлі Воркер“ для передмістя Бронкс. Він заявив, що знає підсудних цілі роки і ніколи не чув, щоб вони навчали, що треба вжити насилля як революційної тактики при зміні американського уряду.

ВІДНОВЛЮЮТЬ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ДОПОМОГУ ШКОЛАМ

Вашингтон. — Більшість комісії праці в палаті репрезентантів рішилася підняти наново дискусію над призначенням федеральної допомоги школам у висоті \$300,000,00. Дискусію припинено недавно внаслідок прилюдних непорозумінь щодо допомоги для парафіяльних шкіл. Спир обертався докруги питання, чи можна буде вживати шкільних автобусів з оплачуваних прилюдних фондів на привоження дітей до католицьких парафіяльних шкіл. Пані Френклін Д. Рузвельт, який кардинал Френсіс Спелман з Нью Йорку закинув нетерпимість до католиків, виявила тепер, що можна вживати прилюдних фондів на допомогу дітям з приватних шкіл, які вона називає „вільними“. Однак вона доваджує, щоб таку допомогу зосередити в окремих установах, а не в самих школах.

ЗАРОБІТКИ АДВОКАТІВ В АМЕРИЦІ

Вашингтон. — В Злучених Державах знаходиться під пору 140,000 адвокатів. Департамент торгівлі об'являє, що в минулому році середні заробітки адвокатів вносили по \$8.121. Це найвищі заробітки за всі часи. Однак є велетенська різниця між висотою заробітків. Бувають такі адвокати, що мають понад \$100,000, а інші ледви живуть і виконують часто свою практику, як „гончі“ за нещасливими припідками, щоб якось вижити.

ПОКЛИКУЮТЬ ДО ЖИТТЯ АГЕНЦІЮ ДЛЯ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ ЗІ СКИТАЛЬЩИНИ

Нью Йорк, 23 серпня. — Для професіоналістів, які перебувають на європейській скитальщині і вижидають переселення до Америки, зорганізовано Необхідну Раду для Європейських Переміщених Професіоналістів (Emergency Council for Displaced Professionals). Ця нова агенція повстала старанням Американської Ради Добровільних Агенцій для Чужоземної Служби, і буде приміщена в її домі в 130 Іст — 22 вулиця в Нью Йорку.

Ціллю нової агенції буде розселити новоприбуваючих професіоналістів, яких нараховують в європейських таборах на 25,000. Їх провела вже Міжнародна Організація Збігів (IRO) як таких, що мають відповідні технічні кваліфікації. Роланд Еліот, директор організаційного комітету виявляє, що проблема розселення професіоналістів виринула з того, що ними мало хто займається, хоч Америка робить всебічні старання для поширення фахової освіти. Нова агенція поробила вже зв'язки з різними підприємствами, щоб знайти місця праці для спеціалістів, які пропадають в таборах. До нової організації приступлять усі дотеперішні комітети, які займаються переселенням скитальщиків. Директорії її є Едвін Р. Армстронг, який здавна займається долею іммігрантів.

СЕНАТОРИ ОДОБРЮЮТЬ ЗНАЧНУ ЧАСТИНУ БИЛУ ПРО ЗЕРОВЕННЯ

Вашингтон. — Об'єднані комісії збройної служби й закордонних справ одобрили значну частину законопроекту про зброєння європейських держав, однак не погодилися над двома точками, а саме: 1. Чи треба признати повну суму гроша, вимаганого адміністрацією, тобто півтора біліона доларів; 2. Чи признати якусь допомогу для Китаю вже в теперішньому проекті. Предсідник злучених комісій, сен. Там Коналі заявив, що вислов дотеперішніх нарад є відвоялюючий.

ВІМІРАЮТЬ ПІОНІРИ УКРАЇНСЬКОЇ ІМІГРАЦІЇ В БРАЗИЛІ

Дня 3 червня б. р. упокоївся в Бозі на Новій Галичині 74-річний Григорій Сидор, син Семена й Явдохи. Покійний походив з Галичини (Західної України), з села Вербів, у Бережанщині. До Бразилії приїхав з першими іммігрантами своїми руками розбудовував початкове життя. Григорій Сидор належить до тих, кого майбутні покоління наших колітнів та нова імміграція мусять завжди з вдячністю згадувати. Він був правдивим піонером у лісових безвістях тодішньої Парани. Покійний залишив у смутку сімох синів та три доньки, з яких найстарша є Сестра Службіння НЗГДМ. („Праця“ з 15 липня).

ОСНОВУЮЧІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАТИВИ

Комітет Організації Кооператив у Бразилії скликав на 24 липня, основуючі загальні збори української кооперативи в Куритибі для вибору завідувачів і контрольних органів кооперативи. Це є перша кооператива в Куритибі, а після то-

СТВОРЕНО „СПІЛКУ МИСТЕЦЬКОЇ ПРАЦІ“

Нью Йорк, 24 серпня. Група новоприбулих з Європи українських мистців: М. Бутович, С. Литвиненко, А. Малюца, І. Паливода, Д. Потроха та В. Січинський, створили тут „Спілку Мистецької Праці“ для архітектурних, різьбарських, малювальних, графічних та інших мистецьких робіт. Спілка вже виконує деякі роботи. Загально відомі імена передових українських мистців, які створили Спілку, дають гарантію та надію на її найкращий розвиток, що без сумніву сприятиме до піднесення мистецького рівня в будовах та мистецькому оформленні наших святинь та громадських і приватних домів.

ВИСТУП АДВ. СМУКА В ШИКАГО ТРИБЮНІ В СПРАВІ ДОПОМОГИ СКИТАЛЬЩИНАМ

Шикаго, 24 серпня. Один з найповажніших американських щоденників, місцевий Дейлі Трибюн, надрукував в своєму виданні з 22-го серпня довід на цілу шпальту інформації європейського директора ЗУАДКомітету, адв. Романа Смука, про положення європейських скитальщиків взагалі, а українських зокрема та про необхідність збільшення американської допомоги в їх переселенні до цієї країни. Виступ адв. Смука в цьому передовому щоденнику можна вважати черговим великим українським вкладом для прискіплення розв'язки цієї важливої проблеми європейських воєнних втікачів.

НІМЕЧЧИНА ХОЧЕ НАЛЕЖАТИ ДО АТЛАНТИЙСЬКОГО ПАКТУ

Бонн, Німеччина, 24 серпня. — Д-р Конрад Аденауер, кандидат на канцлера Західно-Німецької Федеративної Республіки з переможею в останніх виборах Християнсько-Демократичної Партії, заявив вчора на своїй першій пресовій конференції, що нова німецька держава прохатиме прийняти її до Атлантійського Пакту. Він рівночасно potwierдив призначення його на канцлера та запевнив, що його партія волила сама перебрати всю відповідальність за уряд, ніж мала б входити в коаліцію з іншими партіями, що не відержало колись проби теж у Ваймарській республіці після першої світової війни. Забираючи голос в справі Атлантійського Пакту, Аденауер заявив: „Союзними обмірковують тепер справу, де вони повинні боронити Німеччину, на ріці Лабі чи Рейні. Ця дискусія відноситься до 45 мільйонів німців. Ясно, що Союзники не повинні оминати в цій справі думку німецького уряду“. Він з черги остерігав німецьких провідників перед бувшим німецьким амбасадором в Москві, Рудольфом Надольним, що з доручення комуністів приїхав на переговори в Західну Німеччину. В американських коментарях підкреслюється добре враження, що його зробив цей 73-літній німецький консервативний політик в своєму першому інтерв'ю про справу нової німецької держави.

РЕЙНО ВВАЖАЄ ОБ'ЄДНАННЯ ЄВРОПИ РЯТУНКОМ ПЕРЕД КАТАСТРОФОЮ

Страсбург, Німеччина, 24 серпня. — На вчорашній сесії Дорадчої Асамблеї Ради Європи виступив відомий французький державний муж, Поль Рейно, заклинаючи зібраних представників до створення європейського господарського союзу, що він вважає єдиним рятунком перед господарською катастрофою, яка загрожуює Європі після 1952 року, як перестане діяти План Маршала. Подібним рятунком перед катастрофою він вважає теж політичне об'єднання вільних європейських країн.

ЧЕРГОВА ДОПОВІДЬ ІНЖ. ТИШОВНИЦЬКОГО ПРО УКРАЇНУ

Бовмонт, Тексас, 24 серпня. Місцевий Джорнел з 18-го серпня повідомляє про черговий виступ інж. Михайла Тишовницького з доповіддю про Україну. Він говорив в місцевій Лайф Андеррайтер Ассоціації на тему: „Мій Рідний Край — Україна“. Инж. М. Тишовницький, що приїхав до цієї країни після другої світової війни з європейської скитальщини, затруднений там в стейтському департаменті доріг і відомий вже нашому громадянству зі своїх численних виступів на українські теми перед американцями.

ЮГОСЛАВІЯ ОБОРОНЯЄ СВОЮ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

У ВІДПОВІДІ НА СОВЕТСЬКУ НОТУ ТІТО ВІДМОВЛЯЄ МОСКВІ ПРАВА ВСТРІВАТИ ЙОГО ЮГОСЛАВСЬКІ СПРАВИ.

Белград, Югославія, 24 серпня. — Югославський уряд вчора проголосив свою відповідь на советську ноту з минулої суботи в справі арешту 31 советських громадян, відмовляючи Советам права вмішуватися у внутрішні чи зовнішні справи Югославії та підкреслюючи повну суверенність Югославії в усіх її починах. Югославська нота коротко інформує советський уряд, що: 1. Югославія є „незалежною і суверенною державою, та що її нарід і уряд в жадних умовах не дозволять нікому вмішуватися в їх внутрішні справи“; 2. Досі жадний натиск зі зовні не мав впливу на югославську внутрішню політику і не матиме його в майбутньому; 3. Югославська закордонна політика базується на засадах незалежності і суверенності Югославії та на рівності і взаємоповазі між народами і державами, відповідно до міжнародних договорів та зобов'язань і жадна сила зі зовні не може змусити югославський уряд зрестися цих принципів; 4. Югославський уряд готовий репатриувати всіх советських громадян з Югославії до Советського Союзу та видати 31 заарештованих росіян; 5. Югославський уряд готовий погодити всі справи між обома країнами, згідно з попередніми подібними заповненнями. В закордонних коментарях стверджується, що югославський уряд користується тепер советською методою передачі дипломатичних нот радше через пресу і радіо ніж звичайними дипломатичними шляхами та що маршал Тіто і його уряд рішені всіми силами і засобами продовжувати боротьбу за незалежність і суверенність країни, рішучо відкидаючи всі советські зусилля зробити з Югославії свого покірного сателіта, як це зроблено з іншими країнами за залізною завісою. Західний демократичний світ з великою увагою слідкує за розвитком подій в цій советській частині Європи.

НОВА МАСОВА ЧИСТКА В ОХІДНИХ НІМЕЧЧИНАХ

Берлін, 24 серпня. В усіх п'ятих німецьких країнах советської зони тепер почалася нова масова чистка ненадійних для Советів елементів, зокрема на видних становищах німецького самоуправління. В поінформованих німецьких колах стверджують, що такі чистки там переводяться періодично і завжди перед якимсь новим важливим кроком.

СУДЯТЬ МАННШТЕЙНА ЗА ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ

Гамбург, Німеччина, 24 серпня. — Перед британським військовим трибуналом почався тут вчора великий процес проти колишнього гітлерівського маршала Фріца Еріха фон Маннштайна, обвинуваченого за цілий ряд воєнних злочинів. Обвинувачений заперечує свою вину. Трибунал відкинув теж його домагання „воєнської права“ бути судженим надзвичайним військовим судом і не трибуналом для воєнних злочинів.

ГОЛОС ГІТЛЕРА ПРИГАДУЄ НІМЦІМ ІСТОРІЧНИЙ ЗЛОЧИН

Берлін, 24 серпня. — Населення Німеччини почуло вчора знову голос Гітлера, цим разом як гірку пригадку його злочинної змови зі Сталіном десять років тому. Відзначаючи десяти річницю підписання договору приязні між Гітлером і Сталіном, контролювана американцями радіовисільна РІАС передала окрему драматизовану аудіцію, в якій використано оригінальний голос Гітлера з грамофонних пластинок.

КИТАЙ ПРОДОВЖУВАТИМЕ БОРІТБУ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ

Кантон, 24 серпня. — Вчора тут прилетів маршал Чінг Кай-шек і сьогодні він має відбутися важливі наради зі створенням нової військової Воєнної Радою в справі продовжувати боротьби проти большевизму, не залежно від дальшого розвитку на фронтах. Подастся нові повідомлення про масовий повстанський рух в заціллі червоних.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00

В Джерсі Сіті і Загороді:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

Число в понеділок (англійською мовою):

На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На шість місяців	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НА ШЛЯХУ ДО ПЕРЕМОГИ

Ще не так давно говорили американські генерали про "перемогу", але в розумінні перемоги в першу чергу над Гітлером і нацизмом. Так було в часі війни, а навіть і по ній. Нині вони знов говорять про "перемогу", чи про те, що ми вже є "на шляху до перемоги", як висказався ген. Лусіус Д. Клей, бувший мілітарний губернатор Німеччини, промовляючи в Маямі до Ветеранів Чужинних Вояків.

Генерал Клей пояснив це докладніше, говорячи про перемогу в Європі над "тиранією", над "поліційними режимами" і над комунізмом, тоталітаризмом та терором. Ген. Клей виразно зазначив, що всі ці лиха ще не переможено, але підкреслив, що демократичні потуги є вже на шляху до перемоги.

Як на генерала, та це так, що добре визнається на відносинах в Європі, сказано багато. Сказав він це до американських ветеранів, а теж і представників ветеранів тих країн, що підписали Північно Атлантичний Пакт, щоби підняти їх духа і скріпити їхню віру в остаточну перемогу демократії над комунізмом. Сказано воно теж і на те, щоб скріпити куди важливішу промову, яку виголосив президент Труман до тих самих ветеранів, бажаючи дістати їх підтримку в боротьбі з Конгресом, де то намагаються зменшити пропоновану урядом мілітарну допомогу західно-європейським державам та ще декому, що є під безпосередньою загрозою кремлівської агресії.

Хто знає хоч дещо з історії приязного взаємовідношення між Злученими Державами і Союзом Союзом упродовж другої світової війни і зараз по ній, той добре розуміє вагу великих перемій, що наступили у тих відносинах. Це ж президент Труман і ген. Клей промовляли тепер до бувших американських воїнів про "перемогу" над бувшим союзником Злучених Держав! Це ж була мова про збройня проти Москви і кремлівських імперіалістів та тоталітаристів! Говорилися про "збройня для безпеки миру", але це тому, що Америка не йде до війни, ні не збирається йти. Та яких слів би не вживати, кожний знає, що це поготівля з звернене проти Москви та агресивного комунізму.

Ще кілька років тому ніхто не надіявся, щоб в Америці була можлива аж така велика зміна, щоб Злучені Держави рішилися у мирі на двобій з Кремлем і комуністичною агресією. Цей двобій почався Доктриною Трумана і допомогою Греції та Європейською Програмою відбудови, а закінчився наразі дефензивним Між-Американським Пактом в Ріо де Жанейро, що об'єднав Північну та Південну Америку і таким самим Північно Атлантичним Пактом, що об'єднав західні демократії Європи. Усього цього не було б, бо такі речі повинні б належати до Об'єднаних Держав, але Совєти, як це зазначив президент Труман, не допускали своїм вето до створення міжнародної поліційної сили, яка була б до розпорядженості Об'єднаних Держав і яку можна було б вжити проти еventуального агресора. Таку силу прийшлося отже творити свободолюбним демократичним потугам. Ця сила вже створена і саме їй треба завдячувати, що комунізм в Європі та світі не тільки що не поширюється сьогодні, але й втрачає ґрунт під ногами. Не було б тої сили, не було б нині навіть спротиву Тіта, що став таким сильним ударом у престиж московської диктатури. Тому саме усе цю акцію вважається шляхом, що веде до перемоги демократії над кремлівським тоталітаризмом і терором.

Навіть найбільший песиміст мусить признати, що в такому думанні є багато правди.

Канада й вашингтонські фінансові переговори

На початок вересня заплановані в Вашингтоні англо-канадські фінансові переговори. Ми вже згадували, що у Вашингтоні зовсім поважно рахуються з можливістю американсько-англійського фінансового і економічного союзу. Але інше є становище Канади в цій справі, бо Канада належить до двох світів: до американського і європейського, а радше британського. Саме з такого становища виходять її труднощі. Коли з цієї конференції не вийде розв'язка для налагодження відношення між доларом і стерлінгом, то Канада буде виставлена на одну з найважчих криз у своїй історії. Канада вважає, що недалеко фінансова конференція є чи не найбільш рішальною економічною конференцією від покінчення другої світової війни. Ця свідомість помагає Канаді передбачувати дві можливості:

Перша, це якась дальша допомога Злучених Держав для країн, де панує стердінгова валюта. Така допомога може прибрати форму державної позички; або форму приватних американських інвестицій за морем; може це бути гарантована продаж британських сировинців по гарантованих цінах; або гарантія Злучених Держав, що закупить деяку кількість британських продуктів, однак більшу ніж виносять американські продукти, вивозені до Британії. Зате Британія мала б гарантувати знижку ціни своїх вивозених продуктів на випадок, як би прийшла дальша знижка вартості стерлінга.

Коли це не вдасться, тоді швиденько прийде друга можливість, а це залишення надії на

створення світу з різномірними взаємними умовами, такими, як напр. торговельна умова взаємності, випрацювана в Женеві або в Гавані і придумання чогось іншого. Якби конференція не вдалася цілковито, тоді хіба наступило б цілковите торговельне відокремлення Великобританії від решти світу. Таке відокремлення потягнуло б за собою установлення високих охоронних тарифів і введення майже виключного самовистачального британсько-стерлінгового світу.

Канадійці переконані, що як би дійшло аж до такого відрізання Британії від Злучених Держав, то це не потривало б довго і саме тому Канада не хоче запускатися в подорожні такої можливості. Канада думає, що різні країни Британського Зручення Народів почили б на собі фінансове вичерпання при торговельній обороті з Великобританією томо, що мусили б безупинно платити високі ціни за британські продукти саме в тому часі, коли поза британським торговельним світом існували би світ з низькими цінами на продукти. Коли б прийшло до такого вичерпання, тоді, само собою розуміється, мусили б бути півнаві фінансові зв'язки з Великобританією і знову мусили б виставити на безвихідність.

Це в першу чергу дітнуло б Канаду. Тоді Канада мусила б наново нав'язати торговельні зв'язки з Америкою, як це діється тепер, а з цим прийшло б і відчуження від Англії. Канадські державні мужі передумують що справу й складуть свій план для налагодження доларової кризи.

Молодь—наша майбутність

ПЕРЕД КОНВЕНЦІЄЮ ЛІГИ МОЛОДІ В СИРАКЮЗ

Молодь—наша майбутність! Цю фразу повторюють всі генерации ще від старинних часів, але не завжди її належно розуміють і не завжди їй приділяється належна увага. А вона без сумніву має дослівне значення. Яка сьогоднішня молодь, така буде завтрашня доля народу і країни. Як свідомі своїх батьківських обов'язків батько і мати дбають та нічого не жаліють, щоби виховати своїх дітей, щоби вони мали сильні м'язи та бистрий і ясный ум, щоби мали волю і характер та звеличали родинне ім'я новими вартостями і досягненнями, так кожна суспільність глядить, щоби її молодь могла не тільки пережити і продовжити її

спадщину, але й розвинути та винести її на нові вершини.

Проблема молоді в американсько-українській спільності теж не представляється інакше. Ми не маємо потреби занадто ідеалізувати нашої молоді, але ми були б несправедливі, якщо б ми в ній добачували тільки недоліки. Як в кожному суспільстві і громаді, так і серед нашої молоді трапляються більше чи менше корисні і позитивні одиниці.

Але одного ми мусимо бути свідомі, іменно, що від тої молоді ми можемо — кажучи словами одного з її представників — сподіватися тільки того, що ми в неї вклали. Іншими словами, тільки нашою увагою для молоді ми може-

мо належно забезпечити будучність нашої громади.

На тему американсько-української молоді можна б вже писати грубі книги. На це вже є теж деяка перспектива. Ті батьки, що колись, не зважаючи на свою цілоденну важку працю, щоб забезпечити своїм дітям виховання, брали їх тоді ще малих за руку та водили по всіх наших зібраннях і імпрезах, що не пропустили жадної нагоди для висвітлення та закарбовування в молодих душах свідомості чії вони діти та які їх обов'язки і завдання, ті сьогодні з гордістю спостерігають всі благородні наслідки своїх турбот і турбот. Ті, що залишали дитину тільки на школу, якщо вже не на привілля, сьогодні сумно розводять руками та стверджують голосно або в душі, що вони "не мають дітей". Від них бо вони справді можуть сподіватися тільки того, що самі в них вклали.

В запланованій майбутності нашої громади через відповідну підготовку до цих завдань нашої молоді, вже від приблизно 15 років допомагає нам організовано і сама молоді. Під тим кутом треба розглянути і організацію Ліги Української Молоді Північної Америки, її щорічні конвенції та всі інші її виступи. Ця молоді сьогодні вже в багатьох випадках виросла з цієї назви, але в нашому розумінні вона нею називалася залишиться. З Ліги або через Лігу наша американсько-українська громада дістала вже цілий ряд провідних одиниць, а двоє з них сьогодні очолюють дві нші центральні репрезентативні, Український Конгресовий Комітет і Злучений Український Американський Допомоговий Комітет. Створення в рамках тої ж Ліги Мітрополітальний Комітет в Нью-Йорку взяв тепер за дуже сміливе діло, перебираючи ініціативу в творенні і будові репрезентативного Українського Культурного Центру. Ця сама молоді дала нам вже кілька справді найбільш репрезентативних культурних імпрез, та видала цілий ряд висококваліфікованих спеціалістів, що приносять честь і славу українському імені на всіх ділянках загально-американського життя, часом на високих становищах. З цієї молоді вишли десятки тисяч відважних, що своєю жертвою і кров'ю, а численні своїм життям виписали перемогу на зоряному американському прапорі в грізні дні останньої світової війни.

Ця сама молоді відбуде свою 12-ту з черги конвенцію в Сиракюзах. З усіх кінців безмежних просторів американського континенту з'їдуться ці молоді люди, щоб взаємно себе пізнати, обмінятися думками, забавитися і застановити

Будьмо толерантні!

Толеранція, — терпимість, це велика чеснота у демократичних, державних народів. А вже є вона konieczністю для тих народів, які не мають своєї держави.

Бути толерантним, це означає не лише спокійно вислухувати того, що говорять противники, — але означає теж терпіти його, законом дозволеним, діяльність, що не все може годитися з чинимися поглядами чи засадами, або й інтересами.

Толеранція це життєвий центр демократизму, противником її це — терор. Для того немає там демократизму і толеранції, де радить деспот, а вже прямо глумом є твердження червоної Москви про це, що Союзний Союз — це найдемократичніша країна світу. Мільйонні жертви большевицького терору є яскравим запереченням цього твердження.

Як виглядає толеранція у чужих народів? Наведу приклад. Один чужинець вибрався своїм авто до Гайд-Парку у Лондоні. Гайд-Парк, це місце,

у якому вільно, любо-якому бесідникові промовляти. Чужинець заперечив, що один бесідник у своїй промові заатакував незвичайно гостро англійську поліцію, — мовляв, вона є підкупою і брутальною. Чужинець, не задержуючи мотору свого авто, затримався і слухав. Наразі він заперечив як представник тієї "підкупної та брутальної" поліції, високий та кріпкий як дуб поліцист, прямує в сторону бесідника. — "Певно вхопить його за карк і посадить в Іванову хату" — подумав чужинець. Як велике, однак, було його здивування, коли поліцист підійшов не до бесідника, а до него самого і сказав: "Прошу вас пане, утишіть мотор вашого авто, — бо люди не можуть слухати цього, що говорять бесідник".

Таке є можливим у народі, який має велику політичну культуру.

Для нас, українців, поняття демократизму і толеранції не є чуже. Наші князі були народодобульниками володарями а вчасне прийняття християнства з Греції сприяло розвиткові у нас демократичних цінностей.

Коли у 16 столітті майже вся країна нахлилася під чужим пануванням, то Запорізька Січ була зоромом українського демократизму. В 17 ст. відновив Богдан Хмельницький українську державність на демократичних основах — а після визвольної війни з Москвою, що їх вели наші гетьмани Виговський, Брюховецький і Мазепа — ще раз у 1917 році віджила Українська Держава, яка через Центральну Раду, її універсалами проголосила на своїх землях демократичну форму правління.

Український народ був все толерантний зглядом других. У своїх визвольних змаганнях він ніколи не саяв по чуже, а вдовольнявся своїм.

Однак в останні роки в українській ментальності наступила деяка переміна. Рідко зустрічається ця толеранція у нас самих, у відношенні до себе. Якщо в нас хтось безпартійний, то його за це піднімають на глум всієї партійниць. Якщо хтось, знову, належить до політичної партії "а", то він вже смертельний ворог для партії "б". Коли хтось належить до політичної групи "в", — то його не всякий спосіб поборює партія "г". Преса противної групи виступає на такого всяку нечистоту, спляється на право та вліво доносячи, — відсуджується партійного противника від чести, називається його колаборантом всіх темних сил, дійсних та уявних, встравають у його родинне життя, ікодають у матеріальному існуванні, — а навіть... інколи доходить до Каїнового гріха, до братовбивства.

Чим пояснити таке явище серед українців? Тим хіба тільки, що від десятиків літ вони живуть у ненормальних обставинах. В наших визвольних змаганнях наше підпілля знало зі своєї великої жертвенності та осягів, повповнює що помилю, що свої методи, добрі для поборювання найлютішого ворога, приміняє у щоденному житті до своїх власних, рідних по мові братів.

І не тільки підпілля. Бо і на тутешньому ґрунті як боляче почути новим мігрантам висказані з погордою слова: "це приїхали, "гринори", "китайці" — які не хочуть добити, дарма, що цюмо твердженні перекать моголі, на руках "китайців". Як дивно і боляче бачити роздор між новою еміграцією а давньою, — релігійну нетерпимість католиків і православних.

(Докічення на стор. 3-тії).

ПОШИРЯЙТЕ "СВОБОДУ".

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОВДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

100)

Евангеского проповідника Хвостова, також примішеного з ними, урки так полюбилі, що йому з ними жилося ліпше, ніж із так званими політичними. Вони не тільки підгодували його із своєї злочини, а й допомогли йому зв'язатися з його родиною.

Коли слідчий отямився і Хвостова знов перевели в попередню камеру до політичних, урки міцно тисли йому руки, примовляючи:

— Ти, дядю, хороша людина... І якшові ваші штунди такі самі, то теж стали б такими, як от ви...

Хвостов потім згадував про них, як про прекрасні особи,

яким така близька й зрозуміла була евангельська правда про життя.

Коли в етапному потязі між Новосибірськом і Красноярськом у одному вагоні урки помітно прорізли підлогу дорожю до Новосибірська... Через кілька тижнів уночі дві хатинки під'їхав візник, і два молоді хлопці притягли її цілий сувій мануфактури, пару нових чобіт, і пуд ковбаси...

Переякана бабуся на ранок усе здала в сільраду...

Про їхню солідарність і самодопомогу говорить нема чого. Для прикладу можна навести кілька випадків:

В час переїзду нашого етапу з Красноярська вниз Єнисеем до Дудинки, на покладі нашої баржі виникла бійка. Один "контрик" штовхнув урку, той відповів кулаком по його носі, "контрик" став оборонятися, і пішло... Раптом над трюмом пролунав виклик:

— Жульйо, наших б'ють!

За кілька стрибків по сходах, десятків до два здорових урків було вже на покладі і готові були кинутися на "занахобного фрайера", коли б конвой вчасно не втрутився. Треба було тільки бачити, як уся їхня компанія, з'юрившись біля виходу нагору, стояла і ревла злобою й погрозами на адресу "чортів". А в цей час "чорти" пологоли розходились по кутках баржі або тислися ближче до кон-

войців, хоча політичних було разів у п'ять більше, ніж кримінальників.

Інший випадок на другій баржі був такий:

Вночі урки на рівні води різали в баржі дірку, що по одному стали вискакувати в воду. Конвой помітив і почав стріляти. Було вбито кілька чоловік. Урки, на знак солідарності, оголосили одностайну голодівку, а політичні залишилися байдужими споглядачами побоевища. Пізніше, в Дудинці, на пам'ять про трагічно загиблих від кулі чекістів у хвилья Єнисеем, урки склали кілька пісеньок, які вони часто виспівували своїм тужливим голосами.

Блатне життя особливо спустошує душі дівчаток-урканок. Це вже остільки низько морально занепаді істоти, що навіть їхні співтовариші, урки-мужчини часом зневажають їх і ненавидять.

Крадіж - крадіж, і нам помагай, але не переставай бути

жінкою, — часто кажуть фізично збережені урки.

Та хоч би як низько впала людина, на дні її душі завжди залишиться ще тліти іскра Божя. Коли в Норильському відділі "Валек" було приміщено кілька десятків подібних жінок, і через рік добра половина стала матерями, їхня натура цілковито змінилася. Вони не тільки не стали проститувати, а перетворилися на працелюбних таборників, добросовісних і люблячих матерів. Такими шляхами ество людської натури виправляє страшний помилки сучасних соціалістичних вчень... І, може, не одна Магдаліна виійшла з їхнього середовища, коли б вони почули слова Христа: "І я тебе не засуджую, іди і надалі не гріши..." Яко ж мені щастило, за всіх тюремних і таборних обмежень моєї волі й діяльності, вплинути на них і виправити кілька таких юнаків-урків, то що можна було би зробити за інших, сприятли-

О. Г.

Советська інтелігенція

3)

Побічно кілька слів про того секретаря. Був він комуністом з Закарпаття і нелегально перейшов більшовицький кордон десь у 1930 році. Невисокого росту, з низьким чолом і лицем бульдога, був прекрасним типом кримінальника і конокрада. Намагаючись завоювати довіру партії в нових умовах, був непримиримий і острій до крайності, а дано йому влада секретаря комуністичного осередку при його обмеженості, тупості і жорстокості, робили з нього на правду страшний людина. Ледве грамотний сам, цей „товариш“ попросту ненавидів усіх тих, хто відзначався успіхами в науці, і вважав їх підозрілими. „Пролетаріат і батрацтво не мали часу вчитися і здобувати освіти, бо вони працювали для революції, а їхні визискувачі, в той час вилезували по дідках за кавою з книжками в руках, тому вони такі тепер мудрі“ — говорив він. Та вчити нас не будуть тепер, ні!

Директор технікуму в порівнянні з ним, був фігурою цілком незначною. Науки цей секретар так і не скінчив, а був призначений директором школи в одне прикордонне село. По році попав, однак, в недаску партії, був обвинувачений в якихось політичних злочинах і зі страху застрелився.

Отож саме його жінка, що виконувала роль політичного шпiona на нашому курсі, та вище згадана Надя були доручені мені в опіку, як „старшому“

бригадирові”. Найгірше посувалася справа з англійською мовою та математикою. Для прикладу приведу один випадок. Даю їм лекцію з тригонометрії.

— Дивіться, відношення однієї лінії до цієї називається синусом кута альфи. Розумієте?

Обидві студентки дивляться на рисунок, потім на мене, потім знову на рисунок, і в очах їхніх нудьга.

Повторюю пояснення ще раз.

— Ага, — каже Нюра, — то оці дві лінії будуть тим... ну, як його?... синусом!...

— Не ліній, Нюра, лиш відношення тих ліній!

— А що таке „відношення“?

Пояснюю довго, докладно, повторюю і знову пояснюю.

— Розумієте?

Мовчать. Нарешті Нюра вибухає:

— Ти нам не мороч голови своєю філософією: „відношення“, „відношення“! — перекинула мене. — Ти нам покажи той синус: чи він круглий, чи трикутний, чи який там в чорта, щоб я його бачила. Тоді не треба буде стільки язиком ляпати!

Я безсило опускаю руки...

Надя, а також свого роду феноменом. По піврічній науці на загальних зборах студентства і професорів, вона виступає з острого критикою цілої програми навчання і заявляє:

— Ніде не вивчають англійської мови, тільки німецьку. А в нас чомусь щодня по 4 годи-

ни йде на англійську мову. Майже нічого не вчимо, тільки ту мову. Нехай директор пояснить нам, чому не поставлена в нас наука так, як в механічному чи агрономічному технікумі. Там люди вчаться працювати, а в нас тільки по-англійськи говорити.

Директор, навіть не дивуючись такому обвинуваченню, пояснює, що в музичному технікумі вивчають музику, в агрономічному — агрономію, а в нашому мусять вивчати іноземні мови, бо ми так і називаємося „Технікум іноземних мов“.

— Чи ви тепер, товаришко, зрозуміли?

— Тепер я розумію, — відповідає Надя. — Тільки на чорта нам це здалося?

Ще кілька слів до справи назви технікуму.

Спочатку називався він „Технікум Чужоземних мов“, але незабаром прийшла директива з центру, в котрій писалося:

„Назва „чужоземний“ придумана ворогами народу. Для нас, більшовиків, нема чужих мов і нема чужих земель, бо пролетаріат усього світу, без огляду на існуючі кордони, є одною великою родиною. Єдині наші землі та інші землі, котрі мусять бути нашими. Так само, як є наша мова і інші мови, котрі незабаром зіляються в одну. Тому не може бути шкіл „чужоземних“ мов, лиш „іноземних“ мов“.

З хвилиною приходу директиви ми негайно „перехрестилися“, себто, перемінили назву, перемалювали вивіску, переробили всі штампи печатки з „чужоземні“ на „іноземні“.

Десь в 1930-31 році надійшло урядове розпорядження про „скріплення студентських кадрів політично надійним елементом“. Бо виявилось, що устійнених на прийомах „категорій“ було замало, особливо, коли зважити, що помімо всіх заходів, студенти такі тікають. Тому уряд взявся до іншого способу: з виробництва відірвали робітників - комуністів і примусово посілали їх до вищих шкіл збереженням у формі стипендій їхнього попереднього заробітку. Таких робітників називали „десятицісничиками“, бо, згідно з урядовим розпорядженням, їх було десять тисяч.

Таким десятицісничиком

Будьмо толерантні!

(Докінчення зі стор. 2-гої).

А цього всего не так ще давно не було. Адже ж в австрійському парламенті наші послі обоятно з якої політичної групи боролися солідарно інтересів українства. В рядах У. С. С-ів боролися рама об рама, дружно і радикал отам. Дмитро Вітовський і клерикал от. Сень Горук. Те саме і в пізній боротьбі за визволення, коли то у нашому зриві в 1918 взяли участь теж т. зв. москвофіли. Підчас памятною акції нищення православних церков на Холмщині якраз греко-католицький Митрополит Андрей Шептицький став на обороні православних. Таких прикладів можна б навести безліч.

А тепер? Читайте партійну пресу. Знайдете в ній порохунки з партійними противниками, доноси на „коллаборантів“ і т. п., аж мерзко читати.

Так! Воєнна хуртовина, яка кинула нас з Рідного Краю на еміграцію, створила для нашої спільноти особливі умовини для життя. — Зведені в одну спільноту по наших таборах ДП, ми були свідками завзятої партійної боротьби. Даремне було там шукати тієї терпимості — толеранції. А далі, не є краще і на тих

буд студент Криворізького Педагогічного Інституту Сергій Л. Він ціле своє життя працював у шахтах, а що був людиною фізично дуже сильною, то постійно перевищував норми видобутку залізної руди, отже, був ударником, а при тому членом партії. Коли Сергій Л. мав уже 36 років, його післали до школи, неписьменних, а звідтам перевели безпосередньо під кінець року на перший курс літературно-мовного факультету. Протягом останніх двох місяців учбового року навчання на першому курсі і цілий другий курс йому внімово дозволили не складати ніяких іспитів, лиш „приглядатись“ і „готуватись“. Та на третьому курсі це скінчилося, і до бідного шахтаря почали ставити вимоги здачі іспитів, як за попередні два роки, так і поточних.

(Дальше буде).

УВАГА! НЮ ЙОРК, НЮ ДЖЕРЗІ, УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОС. ЦЕРКВА СВ. ВОЛОДИМИРА при 14-тій вулиці в Нью Йорку

уряджує

“ВЕЛИКЕ СВЯТО” — “LABOR DAY”

й для вшанування ДНЯ ПРАЦІ на власній фармі, поміж містами Нью Брунсвік і Бавид Брук, Н. Дж.

В НЕДІЛЮ, 4. ВЕРЕСНЯ 1949

(SUNDAY, SEPTEMBER 4, 1949)

Свято почнеться полевою Службою Божою в год. 10:30 ранку. В відправі візьме участь парафіяльний Хор з Нью Йорку під управою проф. В. ЗАВІТНЕВИЧА.

По Богослуженню відбудеться ВЕЛИКИЙ ПІКНІК, получений з забавою і танцями, пригваритим оркестра І. СЕМЧИШИНОГО з Бавид Брук.

В часі Пікніку, промовлятимуть американські і українські бесідники, на сучасну тему.

ВСТУП 50 ЦЕНТІВ.

Великошановне Українське Громадянство! Масмо честь запросити всіх Вас на це СВЯТО, де не тільки що гарно і весело забавитесь, але також поможете, своєю присутністю доброму длу!

ПРИГІДЖАЙТЕ ВСІ! Як зблизка й далека. Всіх Вас щиро поважає Святочний Комітет. — „Восі“ відходять в годині 8:30 рано від Церкви при 14-тій вулиці. Кошта подорожі, з вступом і назад \$2.50. — Тикети можна набутти в Канцелярії парафіяльній, під ч. 334 Іст 14-та Вул., в Нью Йорку, кожного дня.

УВАГА! МЕТРОПОЛИТАЛЬНА ОКРУТА НЮ ЙОРКУ!

Перший раз старання Молоді Українського Народного Союзу та при допомозі старшого членства Союзових Відділів Метрополітальної Округи Нью Йорку

— влаштовується велике —

ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

З НАГОДИ 55-РІЧЧЯ ЙОГО ІСНУВАННЯ

В СУБОТУ, 15. ЖОВТНЯ 1949

(SATURDAY, OCTOBER 15, 1949)

В ГОТЕЛЮ ЕДІСОН при 47-мій Вулиці і Бродвею.

HOTEL EDISON, 47th Street & Broadway, New York, N. Y.

Рано в цьому дні відправляється з цієї нагоди в МІСЦЕВИХ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКВАХ СЛУЖБА БОЖІ. Після полудня відбудеться в готелі сесія Союзової Молоді Метрополітальної Округи Нью Йорку, на якій будуть обговорені проблеми цієї молоді у зв'язку з будучим УНСОЮ. У вечір в приміщенні залу готелю Едісон відбудеться СИЛЬНИЙ ОБІД, получений з АРТИСТИЧНОЮ ПРОГРАМОЮ: СПІВАМИ, НАРОДНИМИ ТАЦІЯМИ ТА ІНШИМИ АТРАКЦІЯМИ. — На закінчення імпреси відбудеться

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

на якому гратимуть оркестри ВАЛІ СТЕКА і МІЛТОНА ОЛЕКСИНА

Сонейні! Це буде перша в нас того роду імпреса, влаштована Союзом Молоді! Замовляйте білети вступу для себе і для своїх родичів вже тепер! Де учасні в імпресі зокрема запрошуються: пеніонери-вигнанці, в'їзні громадяни, подорожні своїми прагненнями і своїми думками та краще себе взаємно пізнати: — Білети на імпресу, в ціні \$7.00, від особи можна вже замовляти в секретарі Комітету Союзової Молоді: William Nastup, 115 St. Mark's Place, New York 3, N. Y., або в головного радного УНСОЮ: Peter Kuchma, 95 East 7th Street, New York City, як також в „НАШОМУ ВАЗАРІ“ Р. Задорського.

На ці самі адреси прохастесь надіслати теж привіт і побажання до Ювілейного Журналу, що буде виданий з цієї нагоди.

В ПОДЯКУ ГОСПОДЕВІ

за довершене згідно з Правилами Св. Православної Церкви молитовне послання

Високоченосвященні Архиспископи ІОАНН і МСТИСЛАВ

— відправлять: —

В ЦЕРКВІ СВ. ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО 334 East 14th Street, New York, N. Y.

В НЕДІЛЮ, 28. СЕРПНЯ 1949

УРОЧИСТУ

СОБОРНУ СЛУЖБУ БОЖУ

в сослуженні духовенства обох Українських Православних Церков в Злучених Державах Америки.

Початок Служби Божої о годині 10:30 ранку.

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ

з приводу тієї важкої в житті Української Православної Церкви події

відбудеться того ж дня о годині 4-тій пополудні в Аудиторії УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ СВ. ВОЛОДИМИРА ВЕЛ.

Парафі і вірних обох Українських Православних Церков в ЗДА на ці урочистості запрошує —

Український Православний Координаційний Комітет.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Заловіжена 1. Платовна Зустріч ЗДА відбудеться в диях 3-5 вересня 1949 на Українському Селі коло New Brunswick, N. J. Відкриття Сторі: в суботу о год. 12-ти. Програма стріч: згадання „Повістки“ та „Повістки“ та „Повістки“ і ст. „Повістки“. Участь по змозі в „Повістках“ та з таборою впродом (штраф). Зоголошення враз з оплатою за прохачування \$3.00 слати до останнього д.м. на адресу:

NELA MERENA,

416 17th St., BROOKLYN 15, N. Y.

Доїзд: залізницею (Pennsylvania Rail Road) до New Brunswick, N. J., звідси автобусом ч. 60 до Cedar Grove Road (Ukrainian Village). Табор відкритий для відвідин гостей в суботу і неділю від год. 6. до 9. вечером.

Старшина Станції Нью Йорку.

The Ukrainian Youth's League of North America PROUDLY PRESENTS ITS

Music and Dance Festival

to be held in connection with the

12th ANNUAL CONVENTION

of the

UKRAINIAN YOUTH'S LEAGUE OF NORTH AMERICA

September 4, 1949 Syracuse, N. Y.

LINCOLN AUDITORIUM

ON THE PROGRAM

1. NEW JERSEY CHORAL SOCIETY — Directed by Mr. George Kirichenko
2. MICHAEL MINSKY, Baritone, Ukrainian DP — recently arrived from Regensburg, Germany, currently living in Detroit, Mich.
3. TORONTO DANCERS — Directed by John Kozak
4. SYRACUSE MALE CHORUS — Directed by Myron Yaworsky
5. CORNELIA GAYOWSKY — Talented young pianist from Winnipeg, Canada, now studying in N.Y.C.
6. DETROIT YOUTH CHORUS — Directed by Stephanie Andrusiewicz Homenik

ADMISSION — \$1.75 —:— 2:00 P.M.

Miss ANNE DYDYK, Chairman Publicity & Public Relations 525 Stafford Avenue, Syracuse 6, N. Y.

Товариство Родичів у Нью Йорку

— влаштовує: —

БАЛЬ

НА ДОБРОДІНІ ЦІЛИ

дня 25. вересня (Sept.) 1949 року

в ЦЕРКОВНІЙ САЛІ при 217-219 Е. 6-та вулиця

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 6. ВЕЧЕРОМ. — ВСТУП 75 Ц.

При добірній музиці Стефана Древнюка.

За добру забаву ручить —

БАЛЕВНИЙ КОМІТЕТ

І. Стасюк
124
Перша Евея Нью-Йорк, 3.
(між вулицями 7.ю а 8.ю)

Найкращі, різномодні МЯСИВА, ВУДЖЕНИНИ
та першої якості

ВИРОБИ МЯСАРСЬКІ по уміркованих цінах

дістанете у ФІРМІ СТАСЮКА

Склеп СТАСЮКА отворений кожного дня до год. 6. ввечір точно!

С. Курман.

„Ой не ходи Грицю“...

(Фейлетон).

Якось недавно, запитали мене „товариші кому-істи“, щоб я вивів на сцені якусь гарну штуку, очевидно революційну. А що я людина м'якосердна, то думаю; чому б не заробити собі „червоної слави“?

Театральний артизм у мене вже в крові пливе, бо я — з директором театру Стадником раз особисто говорив, а артистку Рубчакову на власні очі бачив, значить — поняття про театр маю...

Пішов я до ГРоб-дому, де комітет драмгуртка зібрався на нараду і ми почали вибирати п'єси. Я пропонував „Хмару“ або „Невольника“, однак товариші не хотіли, мовляв — буржуазний пережиток...

„Дванадцять“ та „Щіткарвої Рідні“ Ірчана, також не ходили, бо Ірчан, — говорили — „ворог народу і ухильник“...

По довшій надумі я впав на чудесну думку і кажу:

— Товариші! Я вам перелицюю „Грицю“ з любовної драми на революційну і ставимо!

У відповідь посипалися оплески. Скромно вклонився і взявся зарез за перелицювання штуки.

Міг Котлярівський перелицювати „Енеїду“, можу я „Грицю“, не святі горшки ліплять.

А зрештою, можуть товариші московські перелицювати Шевченка і Франка, то чому б мені не можна перелицювати Стацького? Він і так не живе, а як би навіть жив і зарекурсував, то гляди брат, Соловки не близько...

Отже через три дні, перевиконаних в двох днях, штука Стацького аж зачервоніла...

В першій дії, вибігає гурт ударниць-діваць, під проводом Марусі, з револьверами в руках, а на плечах з мішками на чуже добро і замість щедрих, грозять Хомі кризь вікно думами револьверів:

— Виходи, горбатий вироде буржуазний!

Виходить Хома, з жомом в очах, з бохоном хліба під пахою, з проханням на устах, я-

ке й так на ніщо не здалось. Дарина штовхає його під стіну і готово!

На залю заносить запахом свіжої крові, щоб розбудити в товаришів глядачів кровожадні інстинкти... (Це сценічний ефект).

Ударниці - дівчата грабують Хомину хату, оставляють вбитого на жир собакам, а самі з „Інтернаціоналом“ відходять.

За хвилину зустрічається Гриць з Марусею, яка питає його, чи він вписався до „стахановців“ а також дає йому до розуміння, що час піти до „Загсу“ і вписатися в книгу шлюбів...

В другій дії, Степаніда поряється в колгосп і варить самогон, бо в неї має відбутися комуністична „біба“...

Входить Гриць, та радиться Степаніді, як би йому спекатися Марусі, яка оланована комуністичною дурійкою, починає божевільні.

Приходять ударники, та ударниці. Пють самогон і співають популярну пісню: „Ми славна червона голота“, а напившись здорово починають бучу, в часі якої горлоріз Пот-тап мало не встроїв ножаку Грицеві в груди. Але за нього заступається Маруся, маючи надію, що з Гриця буде добрий стахановець, ну й товариш - муж.

В третій дії, машина пере на річці штани ударників і грає грамофон: „З Москви засвітило сонце“.

Старий Охрим, батько Марусі, їде з коновками по воду і говорить сам до себе, що мусить іти в колгосп, бо його хата згоріла. А підпала хата згоріла, та сама Маруся з пімсти, що старий був проти влади „робітників і селян“.

Четверта дія в лісі. За деревами очікують ударники на Гриця, підмовлені Марусею, щоб його трохи оббамбурили, бо він ледар і впертий як советський трактор.

Коли Гриць увійшов, його ловлять, в'яжуть і нам'явши вуха, силують, щоб він вписався до стахановців, та в книжку шлюбів.

Гриць — обіцяє. Але коли

Батурин на українській сцені в Америці

Український Театр, під мистецьким проводом В. Блавацького відкриває сезон 1949/50 виставою „Батурин“, за відомою трилогією Богдана Лепкого. Перша на американській землі вистава новоствореного Українського Театру відбувається у Філадельфії, в репрезентативній, найкращій у місті залі Тави Гол.

Ця культурно-мистецька подія повинна мати величезне значення в культурному розвитку українсько-американського громадянства. Хвилюючі картини боротьби Великого Гетьмана Мазепи за визволення України від московської кормиги, показані в п'єсі „Батурин“ незвичайно пластично, переконливо і з великим мистецьким смаком.

Перша дія змальовує нервовий настрій перед великим рішенням в батуринській палаті Гетьмана Мазепи. Друга дія переносить нас перед батуринськими мурами і оборонцями гетьманської столиці в обличчя наступаючого ворога: на очах глядачів починається битва. В третій дії побачимо двобій прихильників гетьмана, українських патріотів, з анархічною черню. Четверта дія це суд князя Меншикова над оборонцями Батурина і нарешті п'ята дія, на руїнах Батурина, повна глибоких думок і віри в краще майбутнє народу.

В „Батурині“ глядач матиме нагоду побачити на сцені цілу галерею історичних постатей:

ударники відійшли, а Маруся його розв'язала, він обіцяє їй дідька лисого...

П'ята дія в хаті колгоспу. Маруся довідується в Райвиккомі, що Гриць її обдурив: не тільки, що не вписався до стахановців, але навіть не хоче її за жінку взяти. Вона сидить край столу, думає, передумує, в голові кружляють якісь червоні цятки, вона божевільно гатить собі кулю з нагана просто в серце.

Раптом з'являється дух Лєніна (це живий образ) і говорить гробовим голосом: — Це чортівський жарт!

Потім бере Марусину голову собі на коліна і співає: „Ой яблочко, куди ж ти ко-тішася?“

Оттакій перегляд революційної драми.

Повідомляю, що штука ця, буде грана перший раз як прем'єра в московському театрі, перед лицем „ясного сонічка Сталіна“.

Хто зна! — може дістану більшу нагороду як Врублевська?

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

(Продовження зі стор. 2-го).

тузяться. Миколу П-го з його с-а-н-о-в-н-и-к-а-м-и вони просто зжерли б, а Сталін — дивись — „путівку“ їм дасть у життя... По параді й піп, або „який піп, така й його парадія“...

Слово „блат“ символізує так звану „сталінську епоху“. Злодійська мораль блатного світу вже глибоко просякла в наш побут, нашу мову, наші родинні й суспільні відносини. Ми вже майже не помічаємо, що прищеплені у вжитку слова, подібні до „пацан“, „пахан“, „коріш“, „на великий з присипкою“ та інші потрапили до нас із жаргону урків, із „блатного світу“. Якщо з краніци без черги чи без наряду, з чорного входу, вам пощастило добути відріз матерії чи щось інше, доступне тільки вибраним советським грома-

НАД ОЗЕРОМ

Оповідання з американського життя написав С. КОТИК

Сторін 109. — Ціна 75 ц.

Замовлення зраз з належністю слати до:

„СВОБОДА“

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою.

РАДІО!

Слухайте відновлену Українську Радіо Програму українського складу Наш Вазар, 151 Елево А. в Нью Йорку, під проводом Петра Задоретського, кожної суботи від год. 9:30 до 10-01 раню, а також кожної неділі від год. 7-01 до 8-01 раню зі станції WL1B 1190 Кс.

В справі родинних побачень і всяких інших оголошень на цій програмі, удавайтеся на адресу:

PETER ZADORETZKY, 151 AVENUE A, NEW YORK 3, N. Y.

Tel. GRamercy 3-3678.

РАДІО!

Слухайте відновлену Українську Радіо Програму українського складу Наш Вазар, 151 Елево А. в Нью Йорку, під проводом Петра Задоретського, кожної суботи від год. 9:30 до 10-01 раню, а також кожної неділі від год. 7-01 до 8-01 раню зі станції WL1B 1190 Кс.

В справі родинних побачень і всяких інших оголошень на цій програмі, удавайтеся на адресу:

PETER ZADORETZKY, 151 AVENUE A, NEW YORK 3, N. Y.

Tel. GRamercy 3-3678.

дям, — це звється: „добув по блату“. Якщо ви влаштувалися на добру роботу, на яку не всякий смертний міг потрапити, це звалося „блатная раб-ботонка“. Все, що можна було добути чи одержати в Советському Союзу, не призначене для звичайних громадян, або призначене порядком черги, вважалося, що ви дістали чи одержали „по блату“, тобто, нечесним, шахрайським, злочинським шляхом — прямо чи посередньо, через інших осіб, златних на „блатні справи“. Встановилось поняття, що без цього злочинного „блату“ в Советському Союзі прожити неможливо. І це було справді так. Блат панував скрізь і всюди. Увесь Советський Союз став або стає блатним... І як тепер урка між чесними громадянами, так у майбутньому Советський Союз буде між рештою держав світу.

І коли це станеться, нашій буржуазній планеті прийде кінець. Над світом тоді запанує страшний Блат, піднесення до священного культу останніх відкрить советського соціалізму.

„Про безпритудних, урків і

кримінальників написано вже цілі книги. Їх писали їхні колишні вихователі, шкільні вчителі, урядовці з колишнього Наркомосу, „ідеологи комсомолу, піонерського руху, карного розшуку та ГПУ-НКВД“. Але ніхто ще не написав книги, де було б розказано, як покаралася їх злочинна большевицька система, і як вони могли би знову стати чесними людьми й християнами, коли б заговорили до них мовою релігії, співчуття та любови.

(Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ПРАЦЯ

ПОТРІБНО ЖІНКИ не юнішої до викладання футер. Досвід потрібний, але мусить знати шити. — Кличте через цей тиждень від 9. рано до 9. вечір.

Тел. Spring 7-3566

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7687.

Отримав довготривалу лікування хвороби і жінки. Шкіри. X-Ray. Розв'язав жінку лікувати без операції. Переводжу аналізи крові для супружеских дозволів. — Офісний години: В будні 10-4:45; в суботу: 10-1; замкнено в неділі.

ЩО Є НА ПРОДАЖ В СУРМІ! РЕЖНЕ

Канна, ярд \$1.50. Нитки Д. М.С. по 10 цт. моток.

Відріз, книжка 25 таблиць \$ 3.00

Словар англ.-український, 50,000 слів 4.75

Коси (австрійські) 28, 30 і 32 цал по 4.75

Балка, молоток, перстень 5.95

Мід з гречалого або конопляного цвиту 5 фунтів 1.75

Газети зі старого краю 3 за 25 центів.

Українська машинка до писання 65.00

НОТИ ДО СПІВУ І ГРАНИ

Альбом 201 українських народних пісень 2.00

ЛП-А, 34-риш 384 пісень і віршів 2.75

Запорожці за Дунаєм (партитура) 2.50

Наталка Полтавка (партитура) 3.00

РЕКОРДИ ДО ГРАМОФОНА

Альбом 10 рекордів Кошиця (хори) 11.60

Альбом 12 рекордів красні хори, або 13 рекордів без альбума 9.00

Альбом 12 рекордів танці Снігура (або 13 рекордів без альбума) 9.00

Альбом 12 рекордів танці Олександрів (або 13 рекордів без альбума) 9.00

Альбом 12 рекордів весільні Гукенко (або 13 рекордів без альбума) 9.00

Альбом 12 рекордів комічні Жуковського (або 13 рекордів без альбума) 9.00

Замовлення зраз з грішми послайте на адресу:

SURMA

BOOK and MUSIC CO.

11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

ВИПРОДАЖ ПОВІСТОК

1. Вільний Чоловік і інші оповідання, С. Костів 40 ц.
2. Збірник повісток 10 ц.
3. Людоїди — С. Костів 25 ц.
4. Росія й Україна — Михайленко 15 ц.
5. Оповідання Куліша 15 ц.
6. Сплачений Довг — Лепкий 20 ц.
7. Починок — Лепкий 15 ц.
8. Навернення Грішник 20 ц.

Разом за ціну \$1.00

Замовлення слати на адресу:

„СВОБОДА“

81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 2163. Тарзан обороняє Тікара.

Як тільки Гінкер вистрілив, малпочоловік піднісся вгору...

...і куля здивованого стрільця хибила знову.

Заки він ще встиг вистрілити наново, Тарзан вибив ловець рушницю з руки.

Негайно оточили Тарзана здивовані ловці, жадаючи го-стро вияснення.

What is that number?

Market 3-9970?

or

Market 2-9970?

• Your telephone

directory will set

you straight in a jiffy... save you delays in getting your call through, and prevent annoyance to other people as well.

• Another time saver is the Personal Numbers Booklet — where you can jot down the numbers you call most frequently, and numbers not yet listed in your regular directory. They're available, free, at any Telephone Business Office.

NEW JERSEY BELL
TELEPHONE COMPANY

УВАГА! — ВИПЕНИ, Н. ДЖ.!

ГРОМАДА ЦЕРКВИ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ В ВИПЕНИ, Н. ДЖ.

— устроює —

В НЕДІЛЮ, 28 СЕРПНЯ 1949
(AUGUST 28, 1949)

ПІКНІК

В СВОЇМ ВЛАСНІМ ЛІСКУ І ГАЛІ при Route No. 10

Початок в годині 3-тій пополудні. Вступ 70 центів.

Музика: TEDDY FURDA and His Orchestra.

ВВЕСЬ ДОХІД ПРИЗНАЧЕННЯ НА ВУДОВУ НОВОЇ ЦЕРКВИ.

За добру забаву руть — Церковний Комітет.

ALL WELCOME RAIN OR SHINE!